

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

De impediante bonum alteri, quo ad ea, quæ pertinent ad distributivam, §.
3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

eiusmodi donationem? respondeo, licere, sine vi vel fraude, & bonis artibus, persuadendo ipsum donatarium, ut cesset ab illo fine malo: verum si persuaderi non possit, non licere vi vel fraude impedire, colligitur ex ratione modo dicta, n. 10. Quilibet enim videtur habere jus donandi id, quod sine peccato dare potest: id tamen alijs considerandum relinquo.

§. III.

De impediēte bonum alterius, quoad ea, quae pertinent ad distributionem,

Ubi aliqua de beneficijs & officijs,

Aliqua non raro bona distribuuntur in Rep. inter cives, quae duplicis dispositionis esse solent.

Prima, quae danda sunt certis & determinatis personis, v. g. singulis annis danda est à monte pietatis mensura frumenti omnibus pauperibus talis nationis, vel omnibus ijs pauperibus, quae eam voluerint. Secunda, quae danda sunt indeterminatis personis, sed eligendis ex libera voluntate distribuentis, v. g. danda sunt decem mensurae ijs pauperibus, quos liberè elegerit mons pietatis, vel danda est mensura frumenti alterutri ex his duobus, quem nempe ipse distributor liberè ex duobus elegerit.

2. Dico jam 4, qui sive vi & fraude, sive sine illis quomodocumque impedierit, in priore jam dicta dispositione, semper peccat, & tenetur ad restitutionem. Ratio est manifesta, quia tunc illi singuli habent jus ad eam eleemo-

synam, & illis ex voluntate dispositis ea debetur. At vero in posteriori dispositione, si sine vi vel fraude impedias, non obligaris ad restitutionem, quia sicuti elector liberè eligere potest, sic tu illi persuadere: & hic recurrit eadem doctrina, quae allata est supra §. 1. nu. 4. Quod si impedias vi vel fraude, ad restitutionem obligaris, quanti aestimabitur à prudenti damnum impedito factum. Ratio est, quia licet illi non habeant jus iustitiae commutativae, ante electionem, ad eleemosynam illam, habent tamen jus, ne impediatur fraudibus & vi à consecutione illius boni, recurrente huc doctrina allata supra §. 2. num. 3.

a. *Silv. 2. 2. q. 61. art. 2. quae sit 23. cencel. 5.*

Impedientes consecutionem beneficij.

3. Huc pertinent impedimenta contra volentes consequi beneficia, vel munera, quae solent à Republica, vel à Praelato benemeritis distribui, de quibus hac breviter colligo ex Lessio b.

b. *Less. l. 2. c. 12. du. 18. cui adde Dicast. lib. 2. de just. tr. 2. d. 8. dub. 2. qui alios citant.*

Primo, si quis erat beneficio dignus, illumque tu, etiam vi & fraude impedisti, ut conferretur digniori, ad nihil teneris. Ratio est, quia dignus non habet ullum jus, respectu dignioris: quare illum impediendo facis juxta voluntatem Reip. intendentis dare beneficia vel munera dignioribus. Quod si vi impedisti, ut conferretur 2. quoque digno, ad restitutionem teneris, juxta speciem, quam alius habebat (si enim

enim nullam spem habuisset, cum nihil damni illi feceris, nihil debebis) Ratio est, quia ille alius dignus, respectu æque digni, gaudebat jure, ne malis artibus impediretur.

4. Secundò, si absque vi, vel fraude curasti, ut daretur indigno, nihil teneris restituere ipsi dignis, vel dignioribus; sed Reipublicæ, vel Ecclesiæ teneris de damno secuto; ratio est, quia solum Reipublicæ, non verò illis dignis, vel dignioribus injuriam intulisti. Nullus enim habet jus Iustitiæ ad beneficia. Et quidem primo loco teneris dictæ Reip. is, qui habet officium: secundò collator; tertio, tu, qui fuisti suator. Quod si nullum damnum secutum est Reip. adhuc fructuum perceptorum restitutio facienda est ipsi Reip. vel Ecclesiæ, ad quam pertinet beneficium, quia illud, quod est propria sustentatio ministri idonei, datur contra voluntatem Ecclesiæ, indigno. At si simili modo sine fraude procurasti, ut daretur digno, relictis dignioribus, ad nihil ulli teneris: nam non teneris dignioribus; hi enim non habent jus Iustitiæ commutativæ supra dignos; non Reipublicæ, vel Ecclesiæ, quia non est illis facta injuria, dum dignum habueris, ergo &c.

5. Tertio, si prodas crimen occultum, unde excludatur aliquis à beneficio, si quidem prodas collatori, etiam malo animo, non teneris ad restitutionem, etiam si collator, si tua non accessisset infamatio, illi beneficium collaturus fuisset. Ratio est, quia, quando agitur de beneficijs atque officijs, cuiuscunque est jus patefaciendi ea, quæ minus habilem hominem faciunt; unde

etiam solent capi informationes &c. Quid, si prodas alijs, unde diffametur is, de quo agitur? respondeo, Lessius inclinatur, te non teneri ad restitutionem valoris spei beneficij, (teneri enim ad restitutionem famæ, certum est) si is excludatur ex vi commissi criminis: at si excludatur ex vi infamiæ, per tuam occultam illius criminis publicationem enatam, te teneri; ratio esse potest, quia ibi is excluditur à suo crimine, hic à tuo.

6. Quarto, si impedias, etiam vi, ne conferatur indigno, ad nihil teneris; quia ad ejusmodi beneficia, vel officia nullum prorsus habent jus indigni.

7. Quinto, si, ut tu facilius impetres beneficium, impedias procuratorem prætendentis illud idem beneficium, quod tu prætendis, eum orando, vel cogendo, vel per alium prætextum in alijs negotijs eundem tenendo; ut item, si impedias tabellarios afferentes litteras ad tuum competitorum, vel eandem aperias, quod facilius à beneficio illum excludas, an obligeris ad restitutionem, & resolvi potest ex dictis, & habes dilucidè apud Doctores e.

e Delugo t. 1. d. 18. sec. 5. num. 102. citans Bonacin. & Vas. q. & nu. 104. citans Castrop. &c.

8. Denique ex ijsdem dictis obiter intelligis, ex violatione solius Iustitiæ distributivæ non oriri obligationem restituendi, nisi quatenus simul violatur jus aliquod pertinens ad Iustitiam commutativam. Hactenus enim vidisti, tunc in ejusmodi distributionibus adesse obligationem restitutionis, quando quis violavit jus, quod alius habebat, ne repelleretur, ne impediretur &c.

Z z 2

hoc

hoc autem jus ad commutativam pertinet. Adde, obligationem restitutionis fundari in obligatione faciendæ æqualitatis Arithmeticæ, quam quis in rigore debet facere; at hæc ex Iustitia commutativa faciendæ est. Nam propterea princeps si non distribuat, quæ distribuere civibus pro eorum meritis debet, & hæres, si non eligat pauperes, quos eligere voluntas testatoris iussit, ideo ad restitutionem obligantur, quia lædunt Iustitiam commutativam, dum faciunt contra Ius, quod habent cives illi, & illi pauperes ad distributionem & electionem &c. Et quando princeps, vel alius elector elegit indignum ad aliquod officium, ideo obligatur ad damna, quæ indignus officialis infert communitati, quia tunc princeps & elector sunt, contra Iustitiam commutativam, concausæ ad tale damnum dum indignum ei communitati præfecerunt.

d. *Rebell. Bannes, Molina, Turr. alijque quos citat sequiturq. Bonacin. d. 1. de rest. q. 1. p. 1. n. 9. Contra Vasq. Salonium aliosque ibid. citat. lege item Dicast. lib. 2. de Iust. Tr. 2. d. 8. dub. 6. Iuncta d. 1. dub. 3.*

§. IV.

De distributione beneficiorum & officiorum.

Dicamus hac occasione aliquid de huiusmodi argumento, atque quatuor dictis breviter expediamus ea, quæ nimis prolixè & confusè aliqui pertractant.

2. Præmitto autem, digniorem pro his beneficijs, officijsq. ex S. Thoma

non esse eum, qui absolute doctior, sanctior, prudentior est, sed qui fore utilior pro bono communi in eo munere prævidetur: nam propterea aliquando minus doctus, dignior in aliquibus circumstantijs erit pro hac Ecclesia contumaci, quia nobilior, vel quia potentior est, quam qui doctior, vel sanctior, & dignior erit inter hæreticos, qui doctior, quam qui sanctior, & inter Catholicos, qui sanctior, quam qui doctior &c. Iam igitur tota difficultas in hoc argumento est, quam obligationem sit eligendi ad ea munera illos, qui omnibus expensis sunt digniores, ac repellendi eos, qui vel indigni sunt, vel minus digni.

aa. *S. Th. loco mox citando, alijque, lege item Sanc. lib. 2. Consil. c. 1. dub. 2. & Caram. in Reg. S. Bened. nu. 1504. Dicast. li. 2. de Iust. tr. 2. d. 8. dub. 7.*

3. Affero primò, esse ex suo genere mortale, beneficia & officia immo quilibet bona distribuere indignis & immeritis. Ratio communis est, quia esset acceptio personarum vitiosa in re gravi, ut supponimus, & damnum inferretur ijs, circa quos illa munera exerceri debent: unde sic distribuens contrahit obligationem restitutionis, ut modo §. præcedente nu. 4. breviter insinuavimus.

a. *Ex S. Th. 2. 2. q. 63. & communiter, lege etiam q. 185. ar. 3. Dicast. l. c. dub. 5.*

4. Dixi autem (ex suo genere) posset enim excusatio aliqua te sic distribuentem à mortali liberare, si electus sit multum leviter indignus, si res distribuenda esset iudicio prudentum leviorum, sed merita unius & alterius parum